

PHẦN II. TỰ LUẬN (14,0 điểm)

Câu 21. (3,0 điểm)

Tại sao nói lao động cần cù và lao động sáng tạo là phẩm chất cần thiết của người lao động trong xã hội ngày nay? Học sinh cần làm gì để rèn luyện sự cần cù, sáng tạo trong học tập và lao động?

HƯỚNG DẪN CHẤM

Nội dung	Điểm
* Lao động cần cù và lao động sáng tạo là phẩm chất cần thiết của người lao động trong xã hội ngày nay. Vì:	
- Nêu khái niệm lao động cần cù và lao động sáng tạo: + Lao động cần cù là chăm chỉ, chịu khó làm việc một cách thường xuyên, phần đầu hết mình vì công việc	0,25
+ Lao động sáng tạo là luôn luôn suy nghĩ, cải tiến để tìm tòi cái mới, tìm ra cách giải quyết tối ưu nhằm không ngừng nâng cao chất lượng, hiệu quả lao động.	0,25
Phân tích:	
- Cần cù, sáng tạo trong lao động giúp con người: + Hoàn thiện và phát triển phẩm chất, năng lực của mỗi cá nhân để nâng cao hiệu quả lao động, góp phần xây dựng quê hương, đất nước.	0,5
+ Tạo ra được nhiều giá trị vật chất, tinh thần góp phần cải thiện và nâng cao đời sống	0,25
+ Được mọi người yêu quý, tôn trọng.	0,25
- Khi kết hợp giữa lao động cần cù và sáng tạo, người lao động sẽ có khả năng thích ứng với môi trường làm việc thay đổi nhanh chóng, đáp ứng được yêu cầu công việc ngày càng cao và đạt được thành công trong sự nghiệp của mình.	0,25
- Cần cù và sáng tạo là nền tảng để mỗi người lao động nâng cao tay nghề, trình độ chuyên môn.	0,25
- Lấy ví dụ chứng minh.	0,25
* Học sinh cần:	
- Chủ động, tích cực, sáng tạo trong học tập, lao động (<i>Tự tìm ra các phương pháp tự động hóa, tối ưu hóa quá trình học tập và đem lại kết quả tốt nhất cho bản thân và cả xã hội...</i>)	0,25
- Quý trọng và học hỏi những người lao động cần cù, sáng tạo trong học tập và cuộc sống.	0,25
- Phê phán mọi hành vi chây lười, thụ động trong học tập, lao động.	0,25

Câu 22. (3,0 điểm)

Khi thảo luận về bài tập liên quan đến chủ đề “Xác định mục tiêu cá nhân”, bạn Huy đồng tình với quan điểm: “Những kỳ vọng do mỗi người đặt ra vượt quá khả năng của bản thân vẫn được gọi là mục tiêu cá nhân”. Bạn Ngân không đồng tình với quan điểm đó mà cho rằng “Những kỳ vọng do mỗi người đặt ra vượt quá khả năng của bản thân chỉ là những ước mơ của cá nhân”.

- a) Em đồng tình với ý kiến của bạn Huy hay của bạn Ngân? Vì sao?
 b) Hãy nêu các bước cần thiết để lập kế hoạch thực hiện mục tiêu cá nhân.

HƯỚNG DẪN CHẤM

Nội dung	Điểm
a) Em đồng tình với ý kiến của Ngân, không đồng tình với ý kiến của Huy vì:	0,5
- Mục tiêu cá nhân là những kết quả cụ thể mà mỗi người mong muốn đạt được trong một khoảng thời gian nhất định.	0,25
- Một mục tiêu cá nhân cần phải cụ thể, rõ ràng, thực tế, đo lường được, có thể đạt được, có liên quan và có thời hạn xác định.	0,25
- Nếu mục tiêu đặt ra vượt quá khả năng của bản thân thì sẽ trở thành điều không thể, ngược lại sẽ trở thành áp lực đối với bản thân. Điều đó chỉ có thể coi là ước mơ.	0,5
b) Để lập kế hoạch thực hiện mục tiêu cá nhân, chúng ta cần:	
+ Liệt kê những việc cần làm để đạt được mục tiêu.	0,25
+ Ưu tiên công việc cần thực hiện trước.	0,25
+ Xác định thời gian và nguồn lực cần thiết.	0,25
+ Thường xuyên đánh giá việc thực hiện mục tiêu của bản thân.	0,25
+ Điều chỉnh cách thức thực hiện nếu hoàn cảnh thay đổi.	0,25
+ Cam kết thực hiện kế hoạch đã đề ra.	0,25

Câu 23. (4,0 điểm)

Chị H là công nhân làm trong xí nghiệp thuộc lĩnh vực may mặc. Chồng của chị là anh T (thợ hồ). Với đồng lương thấp nhưng anh lại thích rủ rê nhậu nhẹt. Sau khi hết giờ làm, anh T thường uống rượu rồi mới về nhà và hay mắng chửi, đánh đập chị H, thậm chí lăng mạ, xúc phạm cha, mẹ của chị. Biết con trai thường xuyên mắng chửi, thậm chí nhiều lần còn đánh đập vợ con nhưng bà M là mẹ chồng lại giữ thái độ im lặng, không có ý kiến gì. Một lần, như thường lệ, trong người sẵn có men, về nhà lại thấy con gái (là bé Y 3 tuổi) quấy, khóc nên anh T bực bội, chửi chị H là không biết dạy con. Chị H nói lại vài câu, anh T bực bội vì cho rằng chị không tôn trọng chồng nên ra tay đánh chị bầm tím mắt, chảy máu miệng và sưng to vùng mặt. Vừa đánh anh vừa đuổi chị và con ra khỏi nhà, đồng thời đe dọa nếu quay về nhà, anh sẽ giết chết cả hai mẹ con. Chị H vừa buồn tủi, vừa sợ hãi nên vội bế bé Y chạy ra khỏi nhà và ở nhờ nhà cha mẹ đẻ của chị.

- a) Hãy nhận xét về hành vi của các nhân vật trong tình huống trên?
 b) Từ tình huống trên, em thấy bản thân mình cần có trách nhiệm như thế nào trong việc phòng chống bạo lực gia đình?

HƯỚNG DẪN CHẤM

Nội dung	Điểm
a) Nhận xét về hành vi của các nhân vật trong tình huống trên:	
* Anh T: Hành vi của anh K sai, vừa vi phạm đạo đức, vừa vi phạm pháp luật:	0,25
+ Về mặt đạo đức anh T là người thiếu tự chủ, hành động nông nổi, chưa yêu thương vợ con, chưa lo cho gia đình được đầy đủ (...)	0,25
+ Về mặt pháp luật: anh T vi phạm các quy định trong phòng chống bạo lực gia đình, anh đã có hành vi bạo lực về thể chất, về tinh thần đối với vợ con:	0,25
- Thể chất: Đánh chị bầm tím mắt, chảy máu miệng và sưng to vùng mặt.	0,25

<p>- Tinh thần: Anh thường xuyên mắng chửi con cái, lăng mạ, xúc phạm cha, mẹ của chị H; đe dọa nếu quay về nhà, anh sẽ giết chết cả hai mẹ con.</p> <p>* Bà M: Hành vi của bà M sai, vừa vi phạm đạo đức, vừa vi phạm pháp luật:</p> <p>+ Về mặt đạo đức: Bà M chưa biết quan tâm, chia sẻ với con dâu và cháu.</p> <p>+ Về mặt pháp luật: Bà M thiếu trách nhiệm trong việc phòng chống bạo lực gia đình. Vì theo Luật Phòng, chống bạo lực gia đình năm 2022 về trách nhiệm của thành viên gia đình trong phòng, chống bạo lực gia đình gồm:</p> <p>- Giáo dục, nhắc nhở thành viên gia đình thực hiện quy định của pháp luật về phòng, chống bạo lực gia đình, hôn nhân và gia đình, bình đẳng giới và quy định khác của pháp luật có liên quan.</p> <p>- Hòa giải mâu thuẫn, tranh chấp giữa các thành viên gia đình; yêu cầu người có hành vi bạo lực gia đình chấm dứt ngay hành vi bạo lực; tham gia chăm sóc người bị bạo lực gia đình.</p> <p>=> Như vậy, bà M phải có trách nhiệm can ngăn con trai mình đối xử tệ bạc với vợ và hòa giải các mâu thuẫn, tranh chấp xảy ra trong gia đình.</p> <p>* Chị H: Trong tình huống này sự việc bạo lực đã diễn ra nhiều lần nhưng chị vẫn cam chịu và không có hành động rõ ràng và hiệu quả để chống lại bạo lực cho thấy chị còn yếu đuối và chưa có đủ hiểu biết về trách nhiệm và quyền lợi của mình trong việc phòng chống bạo lực gia đình.</p>	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,15</p> <p>0,15</p> <p>0,1</p> <p>0,1</p> <p>0,5</p>
<p>b) Liên hệ trách nhiệm bản thân trong việc phòng chống bạo lực gia đình: (SÁCH CÁNH DIỀU)</p> <p>Để phòng ngừa bạo lực gia đình em cần:</p> <p>+ Quan tâm, chia sẻ, tôn trọng bình đẳng trong ứng xử với các thành viên trong gia đình.</p> <p>+ Nói không với mọi biểu hiện bạo lực gia đình và các biểu hiện của tư tưởng gia trưởng, các quan niệm lạc hậu.</p> <p>+ Có kế hoạch an toàn khi xảy ra bạo lực gia đình nghiêm trọng: cách liên lạc với bên ngoài, nơi trú ẩn an toàn...</p> <p>Khi bạo lực gia đình xảy ra em cần:</p> <p>+ Nhận diện nguy cơ bạo lực và tránh đi.</p> <p>+ Tìm sự hỗ trợ từ bên ngoài, không giấu diếm, chia sẻ với người khác để có thể sẵn sàng được giúp đỡ, phát tình huống khẩn cấp: kêu cứu, gọi điện thoại cho người thân, gọi 111,113.</p> <p>+ Chọn chỗ đứng, ngồi an toàn, dễ dàng trốn thoát và đến nơi tam lãn an toàn</p> <p>+ Bình tĩnh và kiềm chế cơn nóng giận; không nên chống cự, đánh lại, chửi lại.</p> <p>+ Ghi lại bằng chứng và gặp gỡ chuyên gia tâm lý.</p> <p>+ Nhận thức đúng đắn về bạo lực gia đình, phê phán và đấu tranh chống lại những hành vi bạo lực trong gia đình và cộng đồng để bảo vệ quyền lợi và sức khỏe tinh thần của mọi người.</p> <p>+ Liên hệ bản thân: Cần cố gắng học tập tốt, có hiểu biết, có kỹ năng, trở thành con ngoan, trò giỏi, góp phần xây dựng gia đình hạnh phúc...</p>	<p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>0,75</p> <p>0,5</p>
<p>(SÁCH KẾT NỐI)</p> <p>- Để phòng tránh bạo lực gia đình, cần tôn trọng, bình đẳng và yêu thương các thành viên trong gia đình; kiềm chế cảm xúc tiêu cực và nếu có nguy cơ xảy ra bạo lực gia đình, rời khỏi đó và nhờ người đáng tin cậy can thiệp. Không nên dùng lời nói, thái độ tiêu cực để tỏ thái độ thách thức, nhờ người khác can thiệp</p>	<p>0,5</p>

bằng cách thức tiêu cực.	
- Khi xảy ra bạo lực: Cần bình tĩnh, kiềm chế cảm xúc, tìm đường thoát, chủ động nhờ người giúp đỡ. Không nên dùng lời nói, thái độ tiêu cực hoặc sử dụng bạo lực để đáp trả.	0,25
- Sau khi xảy ra bạo lực gia đình, cần thông báo cho người thân hoặc những người đáng tin cậy và nhờ sự trợ giúp từ các cơ sở y tế hoặc tư vấn tâm lý để xử lý hậu quả. Không nên giấu giếm hoặc bao che cho đối phương và không tự ý giải quyết vấn đề bằng những cách tiêu cực.	0,25
- Cần phê phán và đấu tranh chống lại những hành vi bạo lực trong gia đình và cộng đồng để bảo vệ quyền lợi và sức khỏe tinh thần của mọi người.	0,25
- Liên hệ bản thân: Cần cố gắng học tập tốt, có hiểu biết, có kỹ năng, trở thành con ngoan, trò giỏi, góp phần xây dựng gia đình hạnh phúc...	0,25

Câu 24. (4,0 điểm)

Theo thống kê của Cục Cảnh sát phòng cháy, chữa cháy và cứu nạn, cứu hộ (Bộ Công an) cho biết, năm 2023, toàn quốc xảy ra 3.440 vụ cháy, làm chết 146 người, bị thương 109 người, thiệt hại về tài sản sơ bộ ước tính khoảng 878 tỷ đồng và 236ha rừng; xảy ra 16 vụ nổ, làm 11 người chết, bị thương 27 người. Việc nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước về Phòng cháy chữa cháy và cứu nạn cứu hộ, xử lý các tình huống cháy, nổ, đặc biệt là đối với loại hình chung cư, cơ sở kinh doanh dịch vụ cho thuê trọ có mật độ người ở cao đang là vấn đề cấp thiết mà toàn xã hội quan tâm.

a) Từ thực trạng trên, em hãy chỉ ra các nguy cơ dẫn đến các vụ việc cháy, nổ ở nước ta hiện nay, từ đó đề ra những giải pháp cần thiết.

b) Nêu các quy định cơ bản của pháp luật về Phòng ngừa tai nạn vũ khí, cháy, nổ và các chất độc hại đã được học trong chương trình GD&ĐT lớp 8?

HƯỚNG DẪN CHẤM

Nội dung	Điểm
a)	
* Nguy cơ dẫn đến các vụ việc cháy, nổ ở nước ta hiện nay:	
- Sử dụng, bảo quản thiết bị điện, hóa chất không đúng cách, sử dụng nguyên liệu xây dựng có khả năng cháy nổ cao, thiếu trang thiết bị phòng cháy chữa cháy đầy đủ và hiệu quả, sử dụng thiết bị điện kém chất lượng...	0,5
- Thời tiết nóng bức kéo dài cũng làm tăng nguy cơ cháy, nắng nóng càng khiến mối đe dọa này trở nên nghiêm trọng hơn...	0,25
- Do bom mìn còn sót lại sau chiến tranh, tàng trữ, sử dụng, buôn bán trái phép vũ khí, chất cháy, chất nổ...	0,25

<p>*Giải pháp: + Đối với cá nhân, gia đình: - Cần tự giác tìm hiểu, nâng cao nhận thức và tuân thủ nghiêm túc các quy định của pháp luật liên quan đến việc này (<i>Hs có thể nêu ra các việc làm cụ thể của bản thân và gia đình để phòng ngừa tai nạn cháy, nổ và các chất độc hại từ 5 việc làm trở lên thì cho điểm tối đa ở ý này</i>). - Tích cực tuyên truyền và vận động gia đình, bạn bè và mọi người xung quanh để thực hiện tốt các quy định này. - Khi phát hiện hành vi vi phạm hoặc xúi giục người khác vi phạm, công dân cần tố cáo để giúp bảo vệ an toàn cho chính họ và cả xã hội.</p>	<p>0,5 0,25 0,25</p>
<p>+ Về phía Nhà nước và các cơ quan, tổ chức: - Pháp luật Việt Nam ban hành quy định chặt chẽ về việc cấm tàng trữ, vận chuyển, buôn bán và sử dụng trái phép các loại vũ khí, chất nổ, chất cháy, chất phóng xạ và các chất độc hại. - Tuyên truyền, phổ biến việc đảm bảo an toàn phòng chống cháy nổ. - Nhà nước cần tăng cường kiểm tra, giám sát và xử lý nghiêm minh các hành vi không đảm bảo an toàn hoặc gây hậu quả cháy nổ nguy hiểm cho người khác.</p>	<p>0,25 0,15 0,1</p>
<p>b) Các quy định cơ bản của pháp luật về phòng ngừa tai nạn vũ khí, cháy, nổ và các chất độc hại đã được học trong chương trình GD&ĐT lớp 8: - Nghiêm cấm các hành vi sản xuất, chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, thu gom, chiếm đoạt, sử dụng hoặc mua bán trái phép các loại vũ khí, chất cháy, chất nổ, chất phóng xạ và các chất độc hại. - Chỉ những cơ quan, tổ chức, cá nhân có đủ điều kiện theo quy định của Nhà nước mới được phép giữ, chuyên chở và sử dụng vũ khí, chất nổ, chất cháy, chất phóng xạ và các chất độc hại. - Cá nhân, tổ chức, cơ quan có trách nhiệm bảo quản, vận chuyển, sử dụng vũ khí, chất nổ, chất cháy, chất phóng xạ và các chất độc hại phải được đào tạo, huấn luyện, và được cấp giấy chứng nhận, đồng thời, đảm bảo đủ các phương tiện cần thiết và tuân thủ quy định về an toàn.</p>	<p>0,5 0,5 0,5</p>

Lưu ý khi chấm bài:

- Trên đây là những ý cơ bản, giáo viên cần căn cứ cụ thể vào bài thi để chấm một cách linh hoạt, hợp lý, phù hợp với đặc trưng bộ môn.
- Học sinh có thể trình bày theo nhiều ý, cách khác nhau, miễn là làm rõ vấn đề được yêu cầu trong đề bài, đảm bảo kỹ năng hành văn, nội dung được sắp xếp lô-gic, hợp lý.
- Khuyến khích những bài làm có nhiều tìm tòi, phát hiện, sáng tạo trong nội dung và hình thức thể hiện; trừ điểm đối với những bài mắc lỗi kiến thức cơ bản, lỗi hành văn và trình bày.

.....*